

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Baptismo Et Confirmatione - Dvobus Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXI. Baptismum Ioannis non habuisse eandem vim, efficaciam, quam
habet Baptismus Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53934)

quia licet ministerium sit idem, quoad substantiam, tamen differt quoad significationem. Distinguit enim Kemnitius tria, quæ idem efficiebant sub diuersa significatione, Circumcisionem, Baptismum Ioannis, & Baptismum Christi, quorum Circumcisio significabat Messiam venturum, Baptismus Ioannis, Messiam iam esse in via, & venire, Baptismus Christi, Messiam venisse. Inde colligit, quod sicut circumcisi debuerunt veniente Ioanne baptizari eius Baptismate, vt profiterentur se credere Messiam iam venire, licet essent iustificati per Circumcisionem: sic etiam baptizati à Ioanne debuerunt postea Baptismo Christi baptizari, vt profiterentur se credere Messiam venisse, licet iam essent iustificati Baptismo Ioannis.

At contra has Kemnitij argutias nos obicimus in primis **AUGUSTINUM**, qui libro 5. de Baptismo, capite 9. eam consequentiam facit, quam nos fecimus, & quam Kemnitius negat. *Baptizatos, inquit Augustinus, à Paulo eos, qui iam Baptismo Ioannis baptizati fuissent, legimus in actibus Apostolorum, non ob aliud, nisi quia Baptismus Ioannu non fuerit Christi Baptismus.* Præterea, si ratio Kemnitij valeret, probaremus etiam baptizatos ab Apostolis ante Christi passionem, & resurrectionem, debuisse iterum baptizari post resurrectionem. Nam Baptismus Christi ante eius passionem, significabat Christi passionem futuram, postea verò significare cœpit Christi passionem præteritam.

CAPVT XXI.

Baptismus Ioannis non habuisse eandem vim, & efficaciam, quam habet Baptismus Christi.

SECUNDA propositio: *Baptismus Ioannu non habuit eandem vim, & efficaciam, quam habet Baptismus Christi.* **NOTA**, non esse quæstionem, an Baptismus Ioannis potuerit remittere peccata ex deuotione, & fide accedentiũ, vel etiam ex contritione, quam homines concipiebant ex concionibus, & Baptismo Ioannis. Id enim facillè fieri potuit; & sic acceperunt illa verba **MARCI** 1. *Prædicans Baptismum penitentiae in remissionem peccatorum;* quidam Patrum, vt **Basilius** lib. 1. de Baptismo, cap. 2. & iterum

frater Basilij Gregorius Nyssenus in oratione de laudibus Basilij, & auctor quaestionum noui Testamenti, quaest. 29. in tomo 4. operum S. Augustini. Ipse etiam Augustinus lib. 5. de Baptismo, cap. 10. licet existimet illa verba aliter accipienda, tamen non existimat contentiosè resistendum iis, qui docent Baptismum Ioannis aliquo modo remisisse peccata, modò fateantur magnum esse discrimen inter Baptismum Christi, & Ioannis. Tota igitur quaestio est: an Baptismus Ioannis fuerit efficax, vt Christi Baptismus, ita vt si Baptismus Christi peccata remittat vi sua, seu ex opere operato (vt nos supra probauimus) idem etiam tribuendum sit Baptismo Ioannis.

Ac aduersarij quidem eandem efficaciam, & eundem effectum tribuunt vtrique Baptismo. Concilium autem Tridentinum sess. 7. can. 1. de Baptismo contrarium statuit, his verbis: Si quis dixerit, Baptismum Ioannem habuisse eandem vim cum Baptismo Christi, anathema sit. Quae quidem veritas probatur PRIMO ex scriptura. Nam Marci. Ioannes Baptista distinguit suum Baptisma à Christi Baptismate, quòd ipse baptizet in aqua, ille in Spiritu baptizaturus sit: Ego baptizauis vos in aqua, ille vos baptizabit Spiritu sancto.

Respondet ad hunc locum aduersarij, Philippus, Clauinus & Kemnitius locis notatis, Ioannem Baptistam distinguere voluisse hoc loco ministerium externum quod sibi conueniebat ab interno ministerio, quod est solius Christi. Itaque dicunt in Baptismo Ioannis datam fuisse remissionem, sed à Christo per ministerium Ioannis. Et adducit Kemnitius similem locum, ex priore ad Cor. cap. 4. Ego plantauis, Apollo rigauis, Deus autem incrementum dedit.

Sed facilè refellitur hæc solutio; quia Ioannes de suo ministerio loquitur in præterito tempore; de Christi operatione in futuro: Ego baptizauis vos aqua, ille vos baptizabit Spiritu sancto. Non igitur per ministerium Ioannis Christus dedit remissionem; tunc enim dixisset, Ego baptizauis aqua, ille baptizauis Spiritu sancto: sicut Paulus in loco citato à Kemnitio non dixit Ego plantauis, Apollo rigauis, Deus incrementum dabit, sed Deus incrementum dedit. Porro apud alios Euangelistas Matt. cap. 3. & Lucae cap. 3. de se Ioannes dicit in præterito: Ego baptizauis vos aqua, de Christo semper in futuro: Ille vos baptizabit Spiritu sancto, & igne.

Hanc nostram solutionem conatur Kemnitius oppugnare duobus modis. PRIMO, dicit pag. 191 per Baptismum Christi in Spiritu sancto, & igne, intelligi donorum visibilium effusionem, quæ facta est in die Pentecostes. Id probat tum ex vocabulo ignis, tum ex testimonio Christi, & Petri, qui usurpant eandem phrasim Ioannis. Christus enim Actor. 1. dicit Apostolis: Ioannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos dies. Et Petrus Actor. II. Recordatus sum, inquit, verbi Domini, sicut dixit; Ioannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu sancto. Non igitur opponitur Baptismus Ioannis Baptismo Christi; sed Baptismus aquæ, in quo non datur visibiliter Spiritus sanctus, opponitur illi effusioni donorum visibilium, quæ sine aqua fiebat in primitiua Ecclesia post Baptismum, cum Apostoli manus imponebant.

HÆC prima solutio non est sufficiens. Nam IN PRIMIS vox, ignis, non impedit, quo minus intelligantur verba Ioannis: Ille baptizabit in Spiritu sancto, & igne. de Baptismi sacramento. Nam omnes ferè interpretes ita intelligunt; ac dicunt additum esse vocabulum ignis, quia post Baptismum Christi, sequitur ignis tribulationis, & ignis diuini iudicij, & ignis purgatorij; & in primitiua Ecclesia dabatur post Baptismum Spiritus sanctus in forma visibili ignis per impositionem manuum Apostolorum. Vide Hilarium, Hieronymum, & Chrylostomum in cap. 3. Matth. Ambrosium, & Bedam in cap. 3. Luc. Quod autem attinet ad verba Christi, & Petri, non est certum eodem sensu illa verba dicta fuisse a Ioanne Baptista, & a Christo. Potuit enim Dominus alludere ad verba Ioannis, & tamen in alio sensu illa proferre, vt frequentissimè facit S. Bernardus in verbis Scripturæ usurpandis, vt etiam S. Paulus verba Epimenidis ad Tit. 1. citauit in alio sensu, cum ait: Cretenses semper mendaces; hoc testimonium verum est. Quocirca Patres, vt dixi, verba Ioannis exponunt de Sacramento Baptismi Christi, verba autem Christi & Petri non possunt exponi nisi de missione Spiritus sancti.

DEINDE, si admittamus & Ioannem, & Christum cum Petro, eodem sensu, verba illa protulisse; tum dicemus secundum Scripturas eria Baptismata distingui. VNVM, in aqua solum, & hoc erat Ioannis, quod in Scriptura perpetuò ita dicitur

tur in aqua, vt distinguatur contra Baptismum in Spiritu. AL-
 TERTIUM, in Spiritu, & igne solo, id est, non in aqua, & hoc est
 visibilis missio Spiritus sancti, quæ quidem non continet so-
 lum visibilem illam speciem linguarum ignearum, sed etiam
 internam charitatem, & gratiam à Spiritu sancto infusam,
 quæ per illa externa symbola significabatur, vt etiam admit-
 tit Kemnitijs, pag. 192. Vnde Baptisma Ioannis in sola aqua
 non solum distinguitur contra Baptismum ignis, id est, visi-
 bilis formæ ignis, sed etiam contra Baptismum Spiritus, id est,
 internæ gratiæ à Spiritu sancto infusæ. TERTIUM Baptisma
 est in aqua, & Spiritu simul; & hoc est Sacramentum Baptismi
 Christi, quod Ioan 3. dicitur esse ex aqua, & Spiritu sancto. Ita-
 que videmus verba Ioannis, quomocunq; intelligantur,
 semper distinguere Baptisma Ioannis tanquam externum, &
 corporale tantum à Baptismo Christi, quod est partim spiri-
 tuale, & partim corporale, cum constet vel ex Spiritu, & igne,
 vel ex aqua, & Spiritu.

Est igitur ALTERA solutio Kemnitijs, qui cum vidisset prio-
 rem non esse sufficientem, redit pag. 193. ad communem solu-
 tionem, quod illud: *Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, &*
igne, referatur ad operationem Christi internam in ipso Ioan-
 nis Baptismo. Et quia huic sensui videtur repugnare illud fu-
 turum (*Ipse vos baptizabit*) conatur ostendere Kemnitijs,
 eandem Scripturam loqui de operatione Christi etiam in præ-
 senti, immò & in præterito tempore. Itaque citat illa loca Io-
 an 1. *Hic est, qui baptizat in Spiritu sancto*. Vbi in præsentibus
 dicitur, *Baptizat*, & tamen tunc non baptizabat per se, nec
 per discipulos; ergo per Ioannem baptizabat, Item ibidem:
De plenitudine eius omnes accepimus. Vbi in præterito dicitur:
Accepimus; ergo operabatur Christus, interna opera-
 tione, etiam antequam inciperet per discipulos baptizare. De-
 nique Matthæi 3. vt intelligeremus non esse sine efficacia Ba-
 ptistæ ministerium; apparuit eo baptizante Spiritus sanctus
 in forma columbæ. Addit etiam verba Angeli, Lucæ 1. *Multos*
filiorum Israël conuertet ad Dominum Deum ipsorum. Ex
 quo perspicuum esse dicit, non fuisse inefficax Ioannis mini-
 sterium.

SED hæc nullo negotio refutantur. Nam IN PRÆSENTIBUS nun-
 quã reddit causam Kemnitijs, cur in futuro dixerint omnes

Euangelistæ: *Ipse baptizabit*, si operabatur interius Christum illo ipso tempore, quo Ioannes exterius.

DEINDE loca allata non faciunt ad rem. Illud enim: *Hic est qui baptizat in Spiritu sancto*, non significat, quod tunc Christus baptizaret, cum Ioannes ita loquebatur; sed significat, quod Christus, quando baptizat, in Spiritu sancto baptizat, non in sola aqua, ut Ioannes, sicut rectè exponit Augustinus tract. 13. in Ioannem, & alibi. Similiter etiam cum ibidem Ioannes ait: *Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi*, significabat, Christum sublaturum peccata mundi, cum in cruce agni immolaretur in cruce; non autem, quod tunc ea colleret, cum Ioannes loqueretur. Illud autem: *(De plenitudine eius omnes accepimus)* significat gratiam qua præditus erat Ioannes, à Christo manasse; ut etiam gratiam omnium aliorum Sanctorum. Sed quid hoc ad Baptisma Ioannis? Nam etiam si ob merita Christi præuisa dabatur gratia Sanctis omnibus, non tamen dabatur per Baptisma Ioannis, sed alia via, & per alia instrumenta. Porro columba, quæ apparuit Ioanne baptizante, non testabatur efficaciam ministerij Ioannis, ut impudentissimè, & per summam temeritatem scribit Kemnitius. Alioqui oporteret fateri in ipsum Christum fuisse efficacem Ioannis ministerium: tunc enim solum columba apparuit, cum Christus baptizaretur. At hoc impium, & blasphemum est. Non enim eguit efficacia Baptismi Ioannis, Agnus ille innocens, qui tollit peccata mundi, teste eodem ipso Ioanne. Significauit igitur columba illa Christi innocentiam, & puritatem, & quod ipse esset, qui sanctificaret & purgaret aquas, & per aquas & spiritum homines regeneraret.

DEINQUE verba Angeli Lucæ I. non agunt de Baptismo, sed de concionibus Ioannis. Nemo autem negat, quin Ioannes efficacissimè prædicauerit, & conuerterit plurimos ad Deum. Sed aliud est prædicatione uerbi mouere corda hominum, aliud per Baptisma ea purgare. De primo argumento satis.

SECUNDO, probatur testimoniis Patrum. Origenes lib. 5. in epistolam ad Romanos, exponens cap. 6. docet, & probat aliquot argumentis Baptisma Ioannis, non remitti peccata, & in hoc distingui à Christi Baptismo. Idem docent alij
Græci

Græci. Iustinus quæst. 37. ad Orthodoxos. Gregorius Nazianzenus oratione in sancta lumina. Ioannes Chrysostomus homil. 10. & 12. in Matthæum, & homil. 16. in Ioanem, & homil. 1. & 40. in Acta. Item auctor homiliarum in Marcum, quæ habentur in 2. tomo Chrysostomi homil. 1. Cyrillus Alexandrinus lib. 2. in Ioannem, cap. 57. vbi ex professo hoc tractat, ac dicit, Spiritum sanctum præuidisse futuros aliquando temerarios homines, qui non discernent Christi Baptisma, à Ioannis Baptismate; ideoq; impulisse ipsum Ioannem, vt apertissimè diceret, se solum in aqua baptizare. Idem etiã habet Damasceus lib. 4. de fide, cap. 10 & Theophylactus in cap. 7. Lucæ. Denique S. BASILIUS, etiam si lib. 1. de Baptismo dicat, Baptismum Ioannis dedisse remissionem peccatorum, tamen ibidem sic loquitur. *Quantò præstantior est Spiritus sanctus aqua, tantò excedit, qui baptizat in Spiritu sancto, illum qui baptizat in aqua, & ipsum aded Baptisma.* Et orat. 13. quæ est exhortatio ad Baptismum, sic habet: *Ioannes penitentia Baptismum prædicauit, Dominus autem adoptionis filiorum Baptismum longè excellentius annunciat. Item initiorum erat Ioannis Baptisma. Christi autem perfectiorum. Illud à peccato auocabat, istud cum Deo coniungit, & familiarem reddit.* Hæc ille. Ex quo intelligimus Basilium non tribuisse eandem efficaciam Baptismo Christi, & Ioannis in dō Baptismo Ioannis non tribuisse vllam vim iustificandi, nisi ratione penitentia, & contritionis. Quomodo etiam intelligi debent verba Nysseni.

Iam ex Latinis TERTULLIANVS in libro de Baptismo: *Nihil, inquit, præstat cæleste, Baptismus Ioannis, sed cælestibus præministrabat, penitentia videlicet præpositus.* Et infra: *Aut daret, inquit, Spiritum sanctum, & remissionem delictorum, si cælestis esset.* Vbi Tertullianus contendit, nō fuisse cælestem, sed humanum Ioannis Baptismum, quia non dabat Spiritum sanctum, nec remissionem delictorum. Et infra: *Agebatur itaq; Baptismus penitentia, quasi candidatus sanctificationis, & remissionis in Christo subsequere.* Ex quo intelligemus, quomodo sint acceptanda illa verba eiusdem auctoris, initio libri eiusdem: Neq; quidquam refert inter eos, quos Ioannes in Iordane, & quos Petrus in Tyberi tinxit. Nam nō loquitur de toto Baptismo, sed solum de materia: ac docet nō referre

referre, qua quis aqua baptizetur: Non dissimiliter loquitur ceteri Latini. **Cyprianus** in sermone de Baptismo Christi. **Hilarius** in cap. 3. **Matt. Optatus** lib. 5. contra Parmenianum. **Ambrosius** in c. 3. Luc. & idem **Ambrosius** in praefatione **Sal.** 37. Baptismum Christi vocat oculum gratiarum, quia debet gratiam, Baptismum Ioannis, oculum suppliciorum, quia tantum erat Baptisma poenitentiae. **Hieronymus** in Dialogo contra Luciferianos similia habet, & in epist. 83. ad Oceanum, & in 2. cap. Iohelis. Idem habet **Innocentius** in epist. 22. cap. 5. **Leo** epist. 4. cap. 6. **Gregorius** homil. 7. & 20. super Evangelia. Denique **Augustinus** epist. 48. & 163. Enchiridij cap. 49. lib. 2. et ora literas Petiliani, cap. 37. & lib. 3. cap. 76. lib. 5. contra Donatistas, cap. 9. 10. & 14. de unico Baptismo, cap. 7. de unitate Ecclesiae, cap. 18. tract. 5. in Ioan. & alibi.

Ad haec loca non aliter **Calvinus** responderet, nisi more suo ea contempnendo. Sic enim loquitur lib. 4. Institut. cap. 15 § 7. *Quare neminem perturbet, quod alterum (Baptisma) ab altero (Baptismate) discernere veteres contendunt: quorum non tantum esse nobis debet calculus, ut Scripturae certitudinem quare faciat. Quis enim Chrysostomo potius auscultet, quam Lucæ? Nec recipienda est illa Augustini argutio; in spe dimissa fuisse peccata Baptismo Ioannis, Christi Baptismo re ipsa dimitti: At nos rectius dicere possumus; Quis Calvinus potius auscultet, quam Chrysostomo, & Augustino, & tot aliis antiquissimis & doctissimis Patribus? Non enim quaestio est, an sit credendum Lucæ an Patribus, sed an Lucam melius intellexerit Calvinus, quam tot Patres.*

Porro **Kemnitius** in Examine loco citato tota fere disputatione conatur ostendere, quaestionem istam non esse necessariam, & proinde parum referre, utrum hoc, aut illud Patres dixerint. At non ita dicunt ipsi Patres. Nam **Hieronymus** in Dialogo contra Luciferianos aded non putat rem istam esse leuem, ut dicat eos, qui confundunt haec Baptismata, in peruersum dogma abire, & cum Baptismo serui plus tribuunt, quam par est, ipsum Baptismum Domini destruere.

Vide locum: nihil tale dicit Augustinus. Sed si ponas, Ioannem et Christi baptismum eundem esse; et simul ponas, baptizatos à Iohanne rebaptizatos esse: tum sequi, aut iteratum, nique fuisse ipsum Christi baptismum, aut nostrum baptismum, cui iterum illa deest, reddere perfectum esse. Quodlibet a. h. totum, inquit, impium et sacrilegum est opinari.

aique Cyrillus Alexandrinus libro 2. in Ioannem capite 57. temerarios vocat, qui contra sentiunt.

Sed his omiſſis, TERTIO probatur veritas ex ipſa perſona, & officio Ioannis. Erat enim Ioannes præcurſor Domini, & ſolùm ad hoc venerat, vt pararet vias eius. Id enim prædixit Angelus Luc. 1. *Ipſe præibit ante illum in ſpiritu & virtute Helie, vt conuertat corda filiorum ad patres. parare Domino plebem perfectam.* Idem prædixit pater eius: *Præbis enim ante faciem Domini parare vias eius*, Luc. 1. Idem denique ipſe teſtatur adducens vaticinium Iſaiæ. Ioan. 1. *Ego vox clamantis in deſerto, parare viam Domini, &c.* At certè parate viam Saluatori, non eſt dare ſalutem, & iuſtificare, ſed diſponere ad recipiendum Saluatorem, & ſalutem, alioqui ipſe Saluator, non præcurſor Saluatoris fuiſſet. Vnde pater eius Zacharias Luc. 1. propriè designans officium Baptiſtæ: *Ad dandam, inquit, ſcientiam ſalutis plebi eius.* non dixit; *Ad dandam ſalutem, ſed ſcientiam ſalutis.* Docuit enim Ioannes, quomodo eſſet inuenienda ſalus, nimirum credendo in Chriſtum, cùm illum digito oſtendit, & ait Ioan. 1. *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.*

CAPVT XXII.

Quod poſt Baptiſmum Ioannis neceſſariò percipiendus erat Chriſti Baptiſmus.

TERTIA propoſitio: *Poſt Baptiſmum Ioannis neceſſariò percipiendus erat Chriſti Baptiſmus.* Hæc eſt contra Kemnitium, qui id in dubium reuocat, & contra Caluinum, & ceteros, qui id apertè negant. Probatur PRIMÒ ex verbis Ioannis. Matth. 3. Lucæ 3. Marc. 1. *Ego baptizo in aqua: ille vos baptizabit in ſpiritu ſancto, & igne.* Si enim hic fiat collatio Baptiſmi Chriſti, & Ioannis, apertè videmus eorſdem, quos Ioannes baptizauerat, dici baptizandos iterum à Chriſto. Fieri autem collationem duorum Baptiſmatum, eſt communis interpretum ſententia; vt Ambroſij, & Bedæ in Lucam, Hilarij, Hieronymi, Chryſoſtomi in Matthæum, & aliorum Patrum citatorum.

SECUNDO probatur ex historia Euangelij, & Actorum.

Nara